

KOŠENJE ŽITA NA STARI NACIN U ŽUPANJI

miercuri, 08 august 2018

7. srpnja, tradicionalna manifestacija "Kruh na žitom; svagda i žetva i vrhovna idba u prošlosti; u hrvatskom gradu Županju, doživjela je svoje 16. izdanje, ali je po prvi put na njoj sudjelovala i skupina Hrvata iz Rumunjske. Ovaj projekt pokrenula je Turisti ka zajednica grada Županja sa željom da se otrgnu od zaborava stari običaji hrvatskih obitelji, ali i da se upotpuni turistička ponuda Vukovarsko-srijemske županije.

"Bit ili prije ove manifestacije jest, zapravo, želja da ispred Turisti ka zajednice pokrenemo seoski turizam, da ljudi koji žive ovdje do u, na neki način, i do sredstava nastalih od razvoja turizma, ne samo od poljoprivrede. I, hvala Bogu, u tomu smo i uspjeli pokrenuti projekt pod nazivom "Cesta zlatne niti"; u kojem je uključena i ta prija o žetvi i vrhovna idba u prošlosti, o tome kako se radilo prije 70-100 godina sa starinskim strojevima: drevo, levatorom i traktorom. U njivu ulazi i naša radna skupina, koja se tad zvala "Moba"; sa srpskim i kosama da se kosi žito. Moba su ljudi iz sela Bošnjaci, Gradište, Šcarinjatar, ali i iz Županje, koji jednostavno u tome uživaju te još; uvijek osjećaju tu neku svoju mladost, to neko lijepo vrijeme u kojem su živjeli kada ulaze u njivu, i sretni su kada mogu prikazati to i nekim drugima. Pored Mobe, u proteklih petnaest godina okupili smo i brojne druge sudionike. Imamo danas drage goste iz Subotice, Vojvodine; iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine; pa, evo, po prvi puta došli ste nam vi, Hrvati iz Rumunjske, i to nam je izuzetno drag! Moram spomenuti da su ove godine takođe došli i dragi nam gosti iz Austrije, gdje će se predstaviti i naša turisti ka zajednica sa svojim izlagom, dok tradicionalno se predstavljamo već u Vojvodini te Bosni i Hercegovini. Vjerujem da ćemo i s vama napraviti jednu suradnju, da će postojati neka uzajamna povezanost, da i mi dođemo kod vas u Rumunjsku na neku sličnu manifestaciju; to vi tamo organizirate!" rekao je za Hrvatsku granicu Mirko Baćić, direktor Turisti ka ureda.

Kao članu delegacije Zajedništva Hrvata pripala mi je uloga kositи žito uz ostale predstavnike radnih skupina koje danas gostuju na ovoj manifestaciji. Otac me je naučio kositu kada sam bio u sedmom razredu. Kosiš sam tada sijeno, a već u osmom razredu, u srpnju mjesecu, iščekao sam na njivu kositu žito. Po tome i smo danas vidjeli ovdje, mogu reći da se našli i učili i vrhovna idba žito kod nas u Karađorđevu. Ako je i batoza (vrhovna alica), koja je proizvedena za vrijeme Austro-Ugarske, nalik one naša je koju danas imamo u Muzeju ZHR-a, a koju su poklonili Milja Bokan i Ivan Mateja. Ona je služila Karađorđevu i okolnim selima.

Mlade generacije više nisu interesirane za košenje žita jer to zahtjeva velik trud. Žito se trebalo kosititi, poslije napraviti snopove, odnijeti ih s košom kod batoze, napraviti tamo žiradu i, napoljetku, vrhovna idba žito. Na procesu vrhovna idba žita morali su sudjelovati najmanje tri člana svake obitelji. Nije bilo lako!" i zaključuje u jednom rukom nostalgiju Mikola Gera, jedan od članova delegacije Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj koja je sudjelovala na županskoj priredbi.

Daniel Lucacela